

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 1141

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN DE
STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juli 2025

Hierbij bieden wij uw Kamer het verslag van de formele Telecomraad van 6 juni 2025 in Luxemburg aan.

De Minister van Economische Zaken,
V.P.G. Karremans

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E. van Marum

Beleidsdebat over satelliet connectiviteit

Het Poolse voorzitterschap heeft tijdens de Telecomraad een beleidsdebat georganiseerd over satelliet connectiviteit als bouwsteen voor strategische autonomie. Daarbij verzocht het Poolse voorzitterschap de lidstaten te reflecteren op welke rol satellietinfrastructuur heeft bij het waarborgen van het concurrentievermogen en de strategische autonomie van Europa, op welke manier geharmoniseerde regels voor markttoegang en handhaving innovatie en strategische autonomie kunnen ondersteunen, en welke maatregelen de EU moet nemen om haar technologische onafhankelijkheid op het gebied van satellietconnectiviteit te versterken.

Er was onder lidstaten grote mate van eensgezindheid over het belang van satellietconnectiviteit voor de concurrentiekracht en strategische autonomie van de EU. Diverse lidstaten, waaronder Nederland, wezen erop dat satelliet connectiviteit moeten worden gezien in de context van het bredere Europese connectiviteits ecosysteem bestaande uit onder andere computing, aardse breedbandverbindingen, data en AI. Sommige lidstaten benadrukten daarbij de belangrijke rol die satelliet connectiviteit speelt voor afgelegen gebieden en een aantal lidstaten benadrukte de bijdrage die satelliet connectiviteit levert als back-up bij uitval van reguliere aardse netwerken.

Onder de lidstaten was er brede steun voor het stimuleren van investeringen, innovatie, kennis en vaardigheden op het gebied van satelliet connectiviteit. Daarbij vinden veel lidstaten, waaronder Nederland, dat regelgeving moet zorgen voor geharmoniseerde markttoegang omdat een gelijk speelveld bijdraagt aan concurrentie en innovatie. Zo kan regelgeving, zonder bij te dragen aan meer regeldruk, bijdragen aan betaalbare en goedwerkende communicatienetwerken voor consumenten en bedrijven.

Veel lidstaten benadrukten het belang van Europese programma's en initiatieven zoals IRIS² en Galileo vanwege de belangrijke bijdrage aan Europese capaciteiten voor satelliet connectiviteit. Enkele lidstaten verwelkomden een uitbreiding van het programma naar dual-use toepassing voor defensie en grensbewaking.

Tenslotte riepen veel lidstaten op om als EU eensgezind op te treden bij de aankomende World Radio Conference (WRC) in 2027, waar in VN-verband wordt gesproken over de verdeling van frequenties.

Beleidsdebat over het mobiliseren van investeringen in AI (n.a.v. AI Continent Action Plan)

Tijdens de Telecomraad organiseerde het Poolse voorzitterschap een lunchdebat over het mobiliseren van investeringen voor AI-Gigafabrieken. Zoals beschreven in de Geannoteerde Agenda¹ en het betreffende BNC-fiche² zijn AI-Gigafabrieken een van de initiatieven van de Europese Commissie in het AI Continent Action Plan. In dat kader vroeg het Poolse voorzitterschap de lidstaten om te reflecteren op het AI-Gigafabrieken initiatief, welke randvoorwaarden ze noodzakelijk achten om industriële partijen te laten participeren in dit initiatief, en hoe een balans kan worden gevonden tussen het aantrekken van AI investeringen en het behalen van strategische autonomie en technologische soevereiniteit.

Er was onder de lidstaten een grote mate van eensgezindheid over het belang van het versterken van de Europese AI-capaciteiten omdat dat een belangrijke bijdrage levert aan ons concurrentievermogen en onze technologische soevereiniteit.

¹ Kamerstuk 21 501-33, nr. 1130

² Kamerstuk 22 112, nr. 4059

Een aantal lidstaten gaf aan geïnteresseerd te zijn in het realiseren van een AI-Gigafabriek en van plan te zijn om zich in te schrijven op de *Call for Expression of Interest* van de Commissie met als deadline 20 juni. Die lidstaten waren in verschillende stadia van positiebepaling en nog in overleg met het bedrijfsleven in hun lidstaat. Nederland heeft aangegeven tot 31 mei 2025 een interessepeiling³ open te hebben gesteld om na te gaan of er interesse is vanuit de markt en met marktpartijen in contact te komen. Naar aanleiding van de interessepeiling heeft op 11 juni een sessie met geïnteresseerden plaatsgevonden, georganiseerd door RVO in samenwerking met het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Tijdens deze sessie is input opgehaald van geïnteresseerden en zijn concrete initiatieven geïnventariseerd. Via een brief aan de Europese Commissie zal het Ministerie van Economische Zaken op korte termijn het belang van AI-Gigafabrieken en de Nederlandse interesse ondersteunen. In deze brief zal worden verwezen naar de meest concrete initiatieven die bekend zijn bij het ministerie. Het demissionaire kabinet reageert daarmee niet zelf op de formele *Call for Expression of Interest*, maar ondersteunt wel de Nederlandse interesse. De rijksoverheid heeft vooralsnog geen voorkeur uitgesproken voor concrete initiatieven. Daarnaast gaf een aantal andere lidstaten tijdens de Telecomraad aan dat een AI-Gigafabriek voor hen te groot is en graag te willen samenwerken met andere landen.

Omtrent investeringen gaf een aantal lidstaten, waaronder Nederland, aan dat een duurzaam lange termijn businessmodel en concrete vraag vanuit de Europese industrie essentieel zijn om investeringen aan te trekken. De Commissie lichtte in haar inbreng toe dat ze, in aanvulling op de AI-fabrieken die al gerealiseerd worden, 4 of 5 AI-Gigafabrieken wil realiseren. In dat kader vroeg de Commissie aandacht voor toepassingen, digitale vaardigheden en de benodigde investeringen in infrastructuur, data en capaciteit. Wat betreft investeringen gaf de Commissie aan 30% publieke en 70% private investeringen te voorzien.

Aannemen van de Raadsaanbeveling over de EU-blauwdruk voor crisisbeheersing op het gebied van cyberbeveiliging (Blueprint Cyber)

De *Raadsaanbeveling over de EU-blauwdruk voor crisisbeheersing op het gebied van cyberbeveiliging* (Blueprint Cyber) stond als hamerstuk op de agenda en is unaniem aangenomen. De Commissie onderstreepte dat de herziene Blueprint Cyber werkt als handboek voor crisisbeheersing en een solide inzicht biedt in de verschillende rollen van de actoren in het cyberdomein.

De Blueprint Cyber is een niet-bindend document, dat bestaande afspraken, rollen en verantwoordelijkheden binnen het Europese cybercrisisbeheersingsstelsel in kaart brengt en binnen die bestaande kaders aanbevelingen doet om samenwerkingen verder te bevorderen. Een grote groep lidstaten, waaronder Nederland, benadrukte het belang van samenwerking en coördinatie tussen alle actoren om toekomstige cyberaanvallen effectief te beheersen. De Blueprint Cyber zal hierbij goed van pas komen. Dit is in lijn met de inzet van het kabinet tijdens de onderhandelingen in de Raadswerkgroep voor Cyberaangelegenheden, waar aanpassingen aan het document zijn gedaan op basis van Nederlandse input die de bruikbaarheid op nationaal niveau zullen stimuleren.

³ Interessepeiling deelname AI Gigafabriek voor EuroHPC JU. Raadpleegbaar via <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/eurohpc-ju/interessepeiling-ai-gigafabriek>

Aannemen van de Raadsconclusies over weerbare en veilige connectiviteit

Na een korte inhoudelijke toelichting op de Raadsconclusies door het Poolse voorzitterschap gaven veel lidstaten aan tevreden te zijn met de evenwichtige formulering van de tekst. Veel lidstaten noemen weerbare en veerkrachtige connectiviteit de ruggengraat van de digitale economie. Daarbij benadrukten veel lidstaten dat de Raadsconclusies het strategisch belang van digitale netwerken voor economische groei en de Europese concurrentiekracht onderstrepen en dat de Raadsconclusies oproepen tot meer Europese technologische soevereiniteit, versterking van publiek-private samenwerking en gerichte investeringen in kritieke infrastructuur. Daarnaast vroegen meerdere lidstaten nog aandacht voor het beschermen van en het investeren in zeekabels. De Commissie gaf aan het onderwerp verder te brengen via concrete voorstellen, zoals het aankomende EU-wetsvoorstel inzake digitale netwerken (Digital Networks Act). De Raadsconclusies zijn unaniem aangenomen.

Diversenpunt over activiteiten van het voorzitterschap rondom vereenvoudiging van digitale regelgeving

Het Poolse voorzitterschap presenteerde de uitkomsten van hun inspanningen voor de vereenvoudiging van wetgeving in het digitale domein. Dit betrof onder andere rondetafelgesprekken met het bedrijfsleven over het verbeteren van het ondernemersklimaat. Het Poolse voorzitterschap onderstreepte dat een integrale benadering van het hele wetgevings- en evaluatieproces nodig is, en niet alleen het schrappen van enkele artikelen. Ook is aandacht nodig voor dialoog, zowel op Europees als nationaal niveau, om de implementatie in de lidstaten te verbeteren. De Commissie lichtte toe een ambitieus vereenvoudigingspakket voor te bereiden, met oog op rechtszekerheid en met behoud van de doelen en principes van de digitale regelgeving maar dan simpeler, met lagere kosten en minder rapportageverplichtingen. Ook kondigde de Commissie concrete stappen aan op het gebied van data, cyber en AI en benadrukte de Commissie het belang van Europese standaarden en handreikingen voor de implementatie van wetgeving. Enkele lidstaten onderstreepten het belang van het verminderen van regeldruk om het concurrentievermogen te versterken.

Conform de motie Martens-America/Vermeer⁴ heeft Nederland de Commissie opgeroepen voortgang te maken met het reeds aangekondigde initiatief voor een Digitale Omnibus voor vereenvoudiging van regelgeving en verlaging van lastendruk in het digitale domein. Recent is duidelijk geworden dat dit Digitale Omnibus voorstel in de herfst kan worden verwacht. Daarover wordt uw kamer via het gebruikelijke proces van een BNC-fiche geïnformeerd. Met de inbreng op de Raad beschouwt het demissionaire kabinet de motie als afgedaan en tegelijkertijd houdt het demissionaire kabinet de verlaging van lastendruk in het digitale domein hoog op de agenda.

Diversenpunt over het beschermen van kinderen online

Griekenland, Frankrijk, Spanje, Slovenië, Denemarken en Cyprus presenteerden een non-paper over het beschermen van kinderen in de online omgeving. In het non-paper wordt de Commissie opgeroepen om een Europese digitale minimum leeftijd voor sociale media in te stellen, wetgeving aan te nemen om verslavend ontwerp tegen te gaan, en leeftijdsverificatiesystemen en ouderlijk toezicht systemen verplicht te laten installeren op alle producten op de Europese markt met toegang tot

⁴ Kamerstuk 21 501-30, nr. 645

het internet. Een aantal lidstaten sprak zich positief uit over onderdelen van het non-paper. Veel lidstaten benadrukten de noodzaak van proportionaliteit bij het beschermen van kinderen online. Nederland heeft aangegeven het onderwerp zeer belangrijk te vinden en heeft zich conform de motie Kathmann⁵ uitgesproken voor het tegengaan van verslavend ontwerp. Nederland heeft het non-paper niet ondertekend, zoals toegelicht in de beantwoording van het Schriftelijk Overleg Telecomraad van 6 juni⁶.

Overige Diversenpunten

Bij het diversenpunt over **roaming met EU kandidaat-lidstaten** heeft de Commissie een stand van zaken gedeeld. Oekraïne heeft de relevante wetgeving succesvol geïmplementeerd en zal vanaf 2026 worden opgenomen in het *Roam like at home* gebied. Moldavië heeft een notificatie bij de Commissie gedaan dat ze aan de regelgeving voor roaming voldoen. De Commissie beoordeelt momenteel deze notificatie. De Commissie heeft bij het diversenpunt **over het Europees actieplan voor de cyberbeveiliging van ziekenhuizen** een korte presentatie gegeven van het voorstel. Het actieplan heeft als doel het beschermen van patiëntgegevens, het waarborgen van continuïteit van zorg en het versterken van vertrouwen in digitale systemen. Daarvoor bestaat het actieplan uit vier pijlers: preventie, opsporing, reactie en herstel, en afschrikking. Het plan wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met zorgaanbieders, lidstaten en de cyberbeveiligingsgemeenschap, met het Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging (ENISA) als coördinator.

⁵ Kamerstuk 26 643, nr. 1302

⁶ Kamerstuk 21 501-33, nr. 1135